

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора,
декана факультету фізичної терапії та ерготерапії,
професора кафедри фітнесу та рекреації Львівського державного
університету фізичної культури імені Івана Боберського
Данилевич Мирослави Василівни на дисертаційну роботу
**Шинкарьової Олени Дмитрівни «Формування готовності
майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації
дозвіллево-рекреаційної діяльності»**, подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії у галузі знань 01 - освіта/педагогіка
за спеціальністю 015 - професійна освіта (за спеціалізаціями),
спеціалізація - теорія і методика професійної освіти.

Актуальність теми дослідження. Прогресивний розвиток нації може здійснюватися лише за умови глибокого оновлення всіх ланок суспільного життя, де одне з провідних місць належить системі освіти. Під впливом глобальних соціально-економічних перетворень змінилася сутність освіти. XXI століття стало ерою знань, а в умовах постіндустріальної цивілізації серед факторів виробництва домінує «людський капітал», у якому провідним є економіка знань. Людина - найцінніше багатство суспільства, запорука соціального прогресу, тому створення умов для формування, відтворення та подальшого розвитку людського ресурсу - важливе завдання будь-якого соціуму.

Соціальний запит на оздоровчі послуги спричинила стрімкий розвиток окремої індустрії рекреаційно-оздоровчого спрямування для різних верств населення. Якісне та професійне надання таких послуг має забезпечити вирішення проблеми раціонального проведення дозвілля та сприяти підвищенню оздоровчого потенціалу населення України. Тому, сьогодні існує нагальна потреба у фахівцях з фізичної культури і спорту, які здатні ефективно проводити дозвіллево- рекреаційну діяльність.

Отже, викладене вище засвідчує актуальність теми дисертаційного дослідження Шинкарьової О. Д.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконувалась відповідно до пріоритетних напрямків наукових досліджень

кафедри теорії і методики фізичного виховання навчально-наукового інституту фізичного виховання і спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» - «Перспективні напрямки підвищення якості професійної підготовки фахівців фізичної культури і спорту» (№0117U005556) та «Теорія і методика профільного навчання старшокласників за спортивним напрямком в умовах безперервної освіти» (№ 0108U002431).

Тему дисертації затверджено Вченою радою ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (протокол № 8 від 1 березня 2019 року) та Міжвідомчою радою з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології Національної академії педагогічних наук України (протокол № 6 від 26 листопада 2019 року).

Дисертація має високий рівень **наукової новизни отриманих результатів**. Автором *вперше* обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллево-рекреаційної діяльності, а саме: 1) зміцнення мотиваційного потенціалу за рахунок формування ціннісної установки на здоровий стиль життя засобами дозвіллево-рекреаційної діяльності; 2) інтегральне поєднання традиційних методів навчання з інноваційними, спрямованими на активізацію професійної мобільності та моделювання професійних ситуацій, пов'язаних з дозвіллево-рекреаційною діяльністю майбутніх бакалаврів фізичного виховання і спорту; 3) збагачення професійно-творчого досвіду майбутніх бакалаврів у контексті залучення до організації дозвіллево-рекреаційної діяльності; *уточнено* сутність поняття «формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллево-рекреаційної діяльності»; особливості стилю життя здобувачів вищої освіти та визначення їх мотиваційних пріоритетів в дозвіллево-рекреаційній діяльності; *удосконалено* зміст робочих програм навчальних дисциплін; засоби, форми і методи організації дозвіллево-рекреаційної діяльності.

Практичне значення отриманих результатів полягає в їхній достатній

готовності до впровадження в освітній процес закладів освіти; розробці спецкурсу «Рекреаційно-рухова активність та фізкультурно-спортивна реабілітація»; силабусів вибіркового дисциплін «Спортивні ігри з рекреаційною та оздоровчою спрямованістю», «Нетрадиційні види спорту» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; освітньої програми з підвищення кваліфікації учителів фізичної культури/викладачів/тренерів «Дозвіллево-рекреаційна діяльність». Результати дослідження можуть бути використані під час розроблення освітніх програм та навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллево-рекреаційної діяльності; у системі підвищення кваліфікації учителів фізичної культури/викладачів/тренерів.

Варто відзначити, що результати роботи впроваджено у навчальний процес чотирьох закладів вищої освіти: Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», Національного університету «Запорізька політехніка», що підтверджено відповідними довідками.

Заслуговує схвалення широка презентація результатів дослідження. Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію і обговорювалися на 14 міжнародних та 4 всеукраїнських науково-практичних конференціях. Ці результати є новими, науково обґрунтованими і в сукупності своїй суттєвими для педагогічної науки, бо вирішують актуальну на сьогодні проблему професійної підготовки майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту, які здатні конкурувати на ринку праці.

Повнота викладу викладу матеріалів дисертації. Результати дисертаційного дослідження відображено у 29 публікаціях автора, поміж них 12 статей - у провідних наукових фахових виданнях України, 5 - у зарубіжних наукових періодичних виданнях, 11 статей та тез - в інших виданнях та збірниках матеріалів конференцій, 1 - монографія у співавторстві. Наголосимо, що 11 публікацій автора є одноосібними.

Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам щодо оформлення. Відзначимо, що структура дисертації Шинкарьової О.Д. є виваженою та доцільною. Робота складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, двох розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Для наочного представлення отриманих результатів автор застосовує достатню кількість належно оформленого цифрового та графічного матеріалу (23 таблиці й 23 рисунки). Загальний обсяг дисертації - 320 сторінок, з них основного тексту-211 сторінок.

На позитивну оцінку заслуговує перший розділ дисертації, у якому авторка детально розкриває стан розробленості проблеми формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллекреаційної діяльності; аналізує сутність дозвіллекреаційної діяльності у складі здорового стилю життя; обґрунтовує позааудиторну роботу з оздоровчого фітнесу та рекреаційного туризму як складових дозвіллекреаційної діяльності; чітко визначає структурні компоненти (мотиваційний, гносеологічний, праксеологічний, особистісний), що містять мотиваційно-потребовий, когнітивний, креативно-діяльнісний, оцінювально-рефлексивний критерії та здійснює діагностику стану готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллекреаційної діяльності.

Схвальної оцінки заслуговує також другий розділ роботи, у якому чітко визначено, обґрунтовано та експериментально перевірено комплекс педагогічних умов формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллекреаційної діяльності. У розділі представлено кількісний і якісний аналіз результатів, які підтвердили ефективність розробленого комплексу педагогічних умов. Детальне ознайомлення з матеріалом дисертації, аналіз основних її положень та висновків дозволяють нам констатувати, що автору вдалося успішно вирішити основні завдання та досягти мети науково-педагогічного пошуку.

Загалом текст дисертаційної роботи відповідає чинним вимогам щодо його оформлення

Оцінюючи **ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій**, сформульованих у дисертації **О. Д. Шинкарьової**, варто зазначити, що вихідні положення дисертації (мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження) є достатньо виваженими, взаємопов'язаними, такими, що мають логічний та достатньо обґрунтований характер. У процесі розв'язання поставлених завдань було використано комплекс оптимальних та адекватних методів науково-педагогічного дослідження, які взаємодоповнюють один одного.

Усебічне вивчення джерельної бази (362 найменування) дозволило авторці виокремити основні суперечності, розв'язанню яких і було присвячене дослідження. П'ять завдань, визначених для досягнення мети, демонструють послідовність трьох етапів дослідження (теоретико-діагностичного, аналітико-пошукового та експериментально-узагальнюючого), яке проводилось упродовж 2015-2020 років.

Методологія дослідження формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвілєво-рекреаційної діяльності обґрунтована дисертанткою з позицій особистісного, диференційованого, діяльнісного, системного, компетентнісного, аксіологічного та креативного методологічних підходів.

Варто відзначити, що критерії оцінювання результатів дослідження є вдало підібраними і належно структурованими. Оптимальна чисельність вибірки та ретельна експериментальна перевірка висунутої гіпотези забезпечують достовірність одержаних результатів. У дослідженнях приймали участь 386 студентів чотирьох закладів вищої освіти України, що здійснюють підготовку майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту, які були розподілені на контрольну (160 осіб) та експериментальну (226 осіб) групи.

Ефективність реалізації педагогічних умов формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвілєво-

рекреаційної діяльності оцінювалась автором системно та поетапно. Для обґрунтування достовірності отриманих результатів експерименту використано χ^2 - критерій узгодження Пірсона, що дозволило підтвердити вірогідність висунутої гіпотези та досягнути мети дослідження. Висновки логічно випливають зі змісту дисертаційного дослідження, а їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційного дослідження. Високо оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертанткою результатів, необхідно зупинитися на дискусійних положеннях та висловити деякі зауваження:

1. У вступі при переліку емпіричних методів дослідження доречно було б зазначити анкетування та тестування студентів закладів вищої освіти, які здійснювалися у ході педагогічного експерименту.

2. У першому розділі авторкою розкрито стан розробленості проблеми формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллево-рекреаційної діяльності. З нашої точки зору цей розділ варто було б доповнити аналізом закордонного досвіду підготовки фахівців цього напрямку.

3. До проведення педагогічного експерименту було залучено студентів чотирьох закладів вищої освіти, які навчалися за двома спеціальностями: 014 «Середня освіта (Фізична культура)» та 017 «Фізичне виховання і спорт». Варто було б обґрунтувати доречність об'єднання у своєму дослідженні здобувачів двох різних спеціальностей, вказавши конкретно на спільні загальні та фахові компетентності, схожість інтегральної компетентності.

4. У підрозділі 1.2. дисертаційної роботи потребує роз'яснення структурна схема рекреаційного туризму, представлена автором на рис. 1.4. Зокрема, не зовсім зрозуміло що слугувало підґрунтям для розробки власне такої схеми, і власне перелік складових рекреаційного туризму.

5. На констатувальному етапі експериментального дослідження дисертантка провела опитування студентів чотирьох закладів вищої освіти

України з метою вивчення потреб, мотивів та інтересів до дозвіллекреаційної діяльності. Ми вважаємо, що для усебічного вивчення ефективності традиційної організації освітнього середовища професійної підготовки здобувачів освіти та з'ясування вихідного рівня готовності майбутніх бакалаврів з фізичної культури і спорту до дозвіллекреаційної діяльності доречно було додати опитування науково-педагогічних працівників, а також фізкультурних фахівців, які працюють у рекреаційній сфері.

6. У розділі 2.1. розкрито методологічні основи подальшого наукового пошуку дослідження формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллекреаційної діяльності з позицій особистісного, диференційованого, діяльнісного, системного, компетентнісного, аксіологічного та креативного методологічних підходів. На нашу думку, опис застосування системного та креативного підходів у методології дослідження є недостатнім.

7. Авторкою у дисертації розроблена програма, що включала в якості основних складових мету і завдання дослідно-експериментальної роботи, критерії, показники, рівні та засоби оцінювання очікуваних результатів щодо формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури та спорту до дозвіллекреаційної діяльності. Було б доречно подати розроблену експериментальну програму у вигляді моделі, що дозволило б наочно представити усі структурні компоненти організації дослідно-експериментальної роботи та відобразити цілісність освітнього процесу через взаємозв'язок педагогічних умов і компонентів авторської методики.

Разом з тим, висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження та жодним чином не знижують наукової цінності дисертаційної роботи.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Шинкарьової Олени Дмитрівни подається вперше, є самостійним, завершеним і цілісним науковим дослідженням, у межах якого представлено комплексне вирішення актуальної

наукової проблеми, яка пов'язана з розробленням та експериментальною перевіркою ефективності педагогічних умов формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллево-рекреаційної діяльності, що в сукупності може слугувати для подальшого розвитку теорії і практики професійної педагогічної освіти. Дисертація «Формування готовності майбутніх бакалаврів фізичної культури і спорту до організації дозвіллево-рекреаційної діяльності» відповідає вимогам пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінетів Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015, № 1159 від 30.12.2015, № 567 від 30.12.2015, № 943 від 20.11.2019, № 607 від 15.07.2020) та Порядку Проведення експерименту з присудження доктора філософії, який затверджено Постановою Кабінетів Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, а її авторка, **Шинкарьова Олена Дмитрівна**, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 - професійна освіта (за спеціалізаціями), спеціалізація - теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

декан факультету фізичної терапії та ерготерапії.
професор кафедри фітнесу та рекреації
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського,
доктор педагогічних наук, професор

М. В. Данилевич

Підпис Данилевич М.В. засвідчую:

Проректор з наукової роботи
та зовнішніх зв'язків
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського

А. С. Вовканич

